«6D051700 – Инновациялық менеджмент» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесіне іздену үшін ұсынылған Кусмолдаева Жазира Нурасыловнаның «Қазақстан Республикасында денсаулық сақтау саласындағы инновациялық қызметті тиімді басқару» тақырыбындағы диссертациялық жұмысына ресми

РЕЦЕНЗЕНТТІҢ ЖАЗБАША ПІКІРІ

р/н №	Өлшемшарттар	Өлшемшарттарға сәйкестігі (жауап нұсқаларының бірін сызу)	Ресми рецензенттің ұстанымына негіздеме (ескертуді курсивпен көрсету)
1.	Диссертация тақырыбының (бекіту күніне) ғылымның даму бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкес болуы	1.1 Ғылымды дамытудың басым бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкестігі: 1) диссертация мемлекет бюджетінен қаржыландырылатын жобаның немесе нысаналы бағдарламаның аясында орындалған (жобаның немесе бағдарламаның атауы мен нөмірін көрсету); 2) диссертация басқа мемлекеттік бағдарлама аясында орындалған (бағдарламаның атауын көрсету); 3) диссертация Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен ғылым дамуының басым бағытына сәйкес (бағытын көрсету) келеді.	Диссертация Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен ғылым дамуының басым бағытына сәйкес келеді, атап айтсақ, әлеуметтік және гуманитарлық ғылымдар саласындағы зерттеулер бағытына.
2.	Ғылым үшін маңыздылығы	Жұмыс ғылымға елеулі үлесін **қосады**/қоспайды, ал оның маңыздылығы **ашылған**/ашылмаған.	Ж. Н. Құсмолдаеваның диссертациялық жұмысы ғылымға елеулі үлес қосады, ал оның маңыздылығы ашылған. Диссертацияда денсаулық сақтау саласындағы инновациялық қызметті басқарудың негізгі аспектілері қарастырылады, бұл Қазақстандағы денсаулық сақтау жүйесін одан әрі дамыту үшін өзекті және маңызды міндет болып табылады. Диссертант денсаулық сақтау тиімділігін өлшеудің әртүрлі әдістемелерін жүйелендіруге әрекет жасады, олардың арасында: денсаулық сақтау технологияларын бағалау, шығындарды азайту (немесе

			шығындарды бағалау), «шығындар-пайда» бағалау әдісі, шығындарды-тиімділікті бағалау әдісі, алдын ала алынған экономикалық залалды бағалау әдістемесі, адам өмірінің эквивалентін анықтау әдістемесі (немесе өмір құны), денсаулық сақтау қызметі жұмысының экономикалық тиімділігін бағалау әдістемесі, саланың экономикалық тиімділігін бағалау әдістемесі атап өтілді.
3.	Өзі жазу принципі	Өзі жазу деңгейі:	Зерттеу барысында докторантпен диссертациялық жұмыста өзі жазу қағидаты сақталған.
		1) **жоғары;**	
		2) орташа;	
		3) төмен;	
		4) өзі жазбаған.	
4.	Ішкі бірлік принципі	4.1 Диссертация өзектілігінің негіздемесі:	Диссертациялық жұмыстың өзектілігі жеткілікті деңгейде негізделген.
		1) **негізделген;**	
		2) ішінара негізделген;	
		3) негізделмеген.	
		4.2 Диссертация мазмұны диссертация тақырыбын айқындайды:	Диссертацияның мазмұны (оған кіретін нормативтік сілтемелер, белгілер мен қысқартулар, анықтамалар, кіріспе, үш тарау, қорытынды, пайдаланылған дереккөздер тізімі) жалпы диссертация тақырыбын айқындайды.
		1) **айқындайды;**	
		2) ішінара айқындайды;	
		3) айқындамайды.	
		4.3. Мақсаты мен міндеттері диссертация тақырыбына сәйкес келеді:	Диссертациялық жұмыстың мақсаты мен міндеттері зерттеу тақырыбына сәйкес келеді.
		1) **сәйкес келеді;**	
		2) ішінара сәйкес келеді;	
		3) сәйкес келмейді.	
		4.4. Диссертацияның барлық бөлімдері мен ережелері логикалық байланысқан:	Диссертацияның барлық бөлімдері мен құрылысы логикалық толық байланысқан.
		1) **толық байланысқан;**	
		2) ішінара байланысқан;	
		3) байланыс жоқ.	

		4.5 Автор ұсынған жаңа шешімдер (қағидаттар, әдістер) дәлелденіп, бұрыннан белгілі шешімдермен салыстырылып бағаланған:	Диссертациялық зерттеуде сыни талдау бар. Диссертант денсаулық сақтаудағы инновациялық қызметті басқару тиімділігінің теориялық аспектілеріне және Қазақстан Республикасының денсаулық сақтаудағы инновациялық қызметті басқарудың экономикалық тиімділігіне талдау жүргізді. Автормен ұсынылған әдістер мен тұжырымдамалар дәлелді, ал басқа автордың қолданған дәйек сөздері диссертанттың тарапынан сыни пайымдауға және логикалық келісімге жатады.
		1) **сыни талдау бар;**	
		2) талдау ішінара жүргізілген;	
		3) талдау өз пікіріне емес, басқа авторлардың сілтемелеріне негізделген;	
		4) талдау жоқ.	
5.	Ғылыми жаңашылдық принципі	5.1 Ғылыми нәтижелер мен ережелер жаңа ма?	Ғылыми нәтижелер, қағидаттар мен ұсыныстар толығымен ішінара жаңа болып табылады. Зерттеу нәтижесінде автормен ұсынылған ғылыми нәтижелер мен қағидаттар ҚР ҒЖБМ БҒСБК ұсынылатын, Халықаралық рецензияланған ғылыми журналдарда, халықаралық конференцияларда ғылыми мақалалармен нақтыланған.
		1) толығымен жаңа;	
		2) **ішінара жаңа (25-75% жаңа);**	
		3) жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем).	
		5.2 Диссертацияның қорытындылары жаңа ма?	Диссертацияның қорытындылары толығымен жаңа болып табылады және диссертациялық жұмыстың логикалық аяқталуын дәлелдейді.
		1) **толығымен жаңа;**	
		2) ішінара жаңа (25-75% жаңа);	
		3) жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем).	
		5.3 Техникалық, технологиялық, экономикалық немесе басқару шешімдері жаңа және негізделген бе?	Техникалық, технологиялық, экономикалық және басқару шешімдері толығымен жаңа және негізделген болып табылады.
		1) **толығымен жаңа;**	
		2) ішінара жаңа (25-75% жаңа);	
		3) жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем).	
6.	Негізгі қорытындылардың негізділігі	Барлық негізгі қорытындылар ғылыми тұрғыдан қарағанда ауқымды дәлелдемелерде негізделген (qualitative research (куолитатив ресеч) және өнер және гуманитарлық ғылымдар бойынша даярлық бағыттары үшін).	Зерттеу нәтижелері мен қорытындылары, ұсыныстар дәлелденген және негізделген.
7.	Қорғауға шығарылған негізгі ережелер	Әрбір ереже бойынша келесі сұрақтарға жеке жауап беру қажет:	**Тұжырым 1.** 1) жұмыста қазіргі кезеңдегі отандық денсаулық сақтау

		7.1 Ереже дәлелденді ме?	мен медицина ғылымын дамытудың өзекті мәселелері бойынша инновациялық қызметтің теориялық және тәжірибелік аспектілері қарастырылған, соның ішінде: - медициналық саладағы инновацияларды басқарудың тиімділігіне қатысты авторлық көзқарас; - медициналық қызметтер мен көмек саласында қолданылатын экономикалық және арнайы терминдерге салыстырмалы талдау жүргізу негізінде денсаулық сақтаудағы инновациялық менеджмент факторлары; - кластерлік және регрессиялық талдауды қолдану негізінде Қазақстан аймақтарындағы экологиялық жағдайды жақсартуға байланысты денсаулық сақтауды басқару жүйесіндегі тиімділік пен инновациялықты есептеу әдістемесі. 7.1 Ереже дәлелденді ме? Дәлелденді; 7.2 Тривиалды ма? Тривиалды емес; 7.3 Жаңа ма? Қағидат жаңа болып табылады; 7.4 Қолдану деңгейі - кең; 7.5 Мақалада дәлелденген бе? Автормен жарияланған мақалада ішінара дәлелденген: - Features of innovation in health care. The Journal of Economic Research & Business Administration. 2018, 1(123), 12-20. **Тұжырым 2.** Денсаулық сақтау мекемелерінің инновациялық қызметін басқару жүйесіндегі анықталған негізгі факторлар саладағы инновацияны басқару ерекшеліктерін анықтауға мүмкіндік берді. 7.1 Ереже дәлелденді ме? Дәлелденді; 7.2 Тривиалды ма? Тривиалды емес; 7.3 Жаңа ма? Қағидат жаңа болып табылады; 7.4 Қолдану деңгейі - кең; 7.5 Мақалада дәлелденген бе? Автормен жарияланған
		1) **дәлелденді;**	
		2) шамамен дәлелденді;	
		3) шамамен дәлелденбеді;	
		4) дәлелденбеді;	
		5) бұл тұжырымда ереженің дәлелденгенін тексеру мүмкін емес.	
		7.2 Тривиалды ма?	
		1) **ия;**	
		2) **жоқ;**	
		3) бұл тұжырымда ереженің тривиалды екенін тексеру мүмкін емес.	
		7.3 Жаңа ма?	
		1) **ия;**	
		2) жоқ;	
		3) бұл тұжырымда ереженің жаңашылдығын тексеру мүмкін емес.	
		7.4 Қолдану деңгейі:	
		1) тар;	
		2) орташа;	
		3) **кең**	
		4) бұл тұжырымда ереженің қолдану деңгейін тексеру мүмкін емес.	
		7.5 Мақалада дәлелденген бе?	
		1) **ия;**	
		2) жоқ	
		3) бұл тұжырымда мақаладағы ереженің дәлелденгенін тексеру мүмкін емес.	

			мақалада ішінара дәлелденген: - Managing healthcare innovation activities in Kazakhstan for optimal effectiveness. Journal of the International Council for Small Business, 2024, 5(4), 372–389. **Тұжырым 3.** Инновациялық технологияларды белсенді енгізу жағдайында саланы дамытудың тиімділігін арттырудың 3 жолы нәтижесінде республиканың денсаулық сақтауында инновациялық менеджменттің жалпыланған бағасы мен тиімді моделін ұсынуға мүмкіндік берді. 7.1 Ереже дәлелденді ме? Дәлелденді; 7.2 Тривиалды ма? Тривиалды емес; 7.3 Жаңа ма? Қағидат жаңа болып табылады; 7.4 Қолдану деңгейі - кең; 7.5 Мақалада дәлелденген бе? Автормен жарияланған мақалада ішінара дәлелденген: - Evaluating the efficiency of innovative management in Kazakhstani healthcare system. Economy: strategy and practice, 2018, (4), 110-117.
8.	Дәйектілік қағидаты	8.1 Әдіснаманы таңдау – негізделген немесе әдіснама нақты жазылған:	Әдістеменің таңдауы негізделген және толықтай сипатталған болып табылады.
	Дереккөздер мен ұсынылған ақпараттың дәйектілігі	1) **ия;**	
		2) жоқ.	
		8.2 Диссертация жұмысының нәтижелері компьютерлік технологияларды қолдану арқылы ғылыми зерттеулердің қазіргі заманғы әдістері мен деректерді өңдеу және интерпретациялау әдістемелерін пайдалана отырып алынған:	Диссертациялық зерттеу нәтижелері заманауи ғылыми зерттеу әдістері және компьютерлік технологияларды қолдану арқылы мәліметтердің интерпретациясы мен өңдеу тәсілдерін қолдану негізінде алынған. Ізденушімен салыстырмалы талдау, экономикалық бағалау, қорыту, дедукция және себеп-салдарлық байланыс, болжау, жүйелік және логикалық талдау зерттеу әдістері қолданылған.
		1) **ия;**	
		2) жоқ.	

		8.3 Теориялық қорытындылар, модельдер, анықталған өзара байланыстар және заңдылықтар эксперименттік зерттеулермен дәлелденген және расталған (педагогикалық ғылымдар бойынша даярлау бағыттары үшін нәтижелер педагогикалық эксперимент негізінде дәлелденеді):	Теориялық қорытындылар өзара анықталған, заңды тұрғыда дәлелденген және ғылыми зерттеулердің заманауи әдістерін қолдану арқылы талдау және бағалау нәтижелерімен расталған.
		1) **ия;**	
		2) жоқ.	
		8.4 Маңызды мәлімдемелер нақты және сенімді ғылыми әдебиеттерге сілтемелермен **расталған** / ішінара расталған / расталмаған.	Автор диссертациялық зерттеуде маңызды тұжырымдарды өзекті және шынайы ғылыми әдебиеттерге сілтемелермен растайды.
		8.5 Пайдаланылған әдебиеттер тізімі әдеби шолуға **жеткілікті**/жеткіліксіз.	Диссертациялық зерттеуде қолданылған қазақ, орыс және ағылшын тіліндегі дереккөздер тізімі әдебитеттік шолу үшін жеткілікті болып табылады.
9	Практикалық құндылық қағидаты	9.1 Диссертацияның теориялық маңызы:	Диссертациялық жұмысының теориялық маңызы денсаулық сақтау саласындағы инновациялық қызметті басқарудың жаңа теориялық негіздерін қалыптастыруда жатыр. Бұл жұмыс инновациялық процестерді басқару бойынша жаңа тұжырымдамаларды, әдіснамаларды және басқару механизмдерін анықтап, олардың еліміздің денсаулық сақтау жүйесіне тиімділігін арттыру мақсатында қолданылуын ұсынады. Сонымен қатар, зерттеу инновациялық қызметтің әлеуметтік және экономикалық әсерлерін тереңірек түсінуге, сондай-ақ денсаулық сақтау жүйесінің қаржылық және ресурстық аспектілерін тиімді басқаруға мүмкіндік береді. Теориялық тұрғыда қарастырылған мәселелер жүйелі өзгерістер мен жетілдірулерді енгізуге, еліміздің денсаулық сақтау саласының инновациялық дамуын жаңа деңгейге көтеруге ықпал етеді.
		1) **бар;**	
		2) жоқ.	
		9.2 Диссертацияның практикалық маңызы бар және алынған нәтижелерді практикада қолдану мүмкіндігі жоғары:	Зерттеу нәтижелері денсаулық сақтау мекемелерінің инновациялық қызметін жоспарлау, қаржыландыру және жүзеге асыру бойынша нақты ұсыныстар береді. Сонымен

		1) **ия;**	қатар, жұмыс инновациялық қызметтің басқарылуын оңтайландыруға, ресурстарды тиімді пайдалануға және денсаулық сақтау жүйесіндегі өзгерістер мен жетілдірулерді жүзеге асыруға ықпал етеді. Практикалық тұрғыдан алғанда, зерттеу нәтижелері Қазақстандағы денсаулық сақтау жүйесін жаңғырту мен дамытуға бағытталған мемлекеттік саясатты қалыптастыруда қолданылуы мүмкін.
		2) жоқ.	
		9.3 Практикалық ұсыныстар жаңа ма?	Практикалық ұсыныстар толығымен жаңа болып табылады. Осы ұсыныстар «Инновациялық менеджмент» және «Бизнесті ұйымдастыру» курстарында қолданылады.
		1) **толығымен жаңа;**	
		2) ішінара жаңа (25-75% жаңа);	
		3) жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем).	
10.	Жазу және ресімдеу сапасы	Академиялық жазу сапасы:	Академиялық жазу сапасы орташа.
		1) жоғары;	
		2) орташа;	
		3) орташадан төмен;	
		4) төмен.	
11.	Диссертацияға ескертулер		1. Денсаулық сақтаудағы инновациялық қызметті басқарудың тиімділігін теориялық талдау бөлімде шетелдік тәжірибемен неғұрлым терең салыстырмалы талдау жүргізу пайдалы болар еді. 2. Диссертациялық жұмыста Қазақстан Республикасының денсаулық сақтау саласындағы инновациялық қызметті талдауды одан әрі кеңейте алатын R&D (зерттеу және әзірлеу) аспектісін қарастыру пайдалы болар еді. 3. Қазақстан Республикасында денсаулық сақтау саласындағы инновациялық қызметті тиімді басқаруды реттейтін заңнамалық аспектілерді толығырақ қарастыру орынды болар еді. 4. Ұсынылған диссертацияда жекелеген мәселелерді қамтуда белгілі бір дәлсіздіктер, сонымен қатар болмашы кемшіліктер бар. Аталған ескертулер ұсынушылық сипатқа ие және

			ізденушінің кейінгі ғылыми жұмысында пайдалану үшін ұсынылады.
12.	Докторант мақалаларының зерттеу тақырыбы бойынша ғылыми деңгейі (диссертация мақалалар сериясы нысанында қорғалған жағдайда ресми рецензенттер докторанттың зерттеу тақырыбы бойынша әр мақаласының ғылыми деңгейін зерделейді)		
13.	Ресми рецензенттің шешімі (осы үлгі ереженің 28-тармағына сәйкес)		Философия докторы (PhD) немесе бейіні бойынша доктор дәрежесін беру.

Ресми рецензент:

Қазтұтынуодағы Қарағанды университеті
PhD, «Экономикалық теория және мемлекеттік және жергілікті басқару» кафедрасының доценті **Букатов Е.Б**

КАДРЛЫҚ ҚЫЗМЕТ
КАДРОВАЯ СЛУЖБА
ҚОЛЫН КУӘЛАНДЫРАМЫН
ПОДПИСЬ ЗАВЕРЯЮ
қолы/подпись